

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

17 päivänä toukokuuta 2018*

Ennakkoratkaisupyyntö – Ympäristö – Kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmä Euroopan unionissa – Jakaminen maksutta – Direktiivi 2003/87/EY – 10 a artikla – Liite I – Päätös 2011/278/EU – Liitteessä I oleva 2 kohta – Tuotteiden vertailuarvojen määrittäminen – Vedyn tuotanto – Tuotteen vertailuarvojen järjestelmän rajat vedylle – Menetelmä vedyn erottamiseksi korkean lämpöarvon kaasusta, johon jo sisältyy vetyä

Asiassa C-229/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Verwaltungsgericht Berlin (Berliinin hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 11.4.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.5.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Evonik Degussa GmbH

vastaan

Saksan valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. G. Fernlund sekä tuomarit J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Evonik Degussa GmbH, edustajanaan S. Altenschmidt, Rechtsanwalt,
- Saksan valtio, asiamiehenään G. Buchholz, Rechtsanwalt,
- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze, J. Möller ja D. Klebs,
- Euroopan komissio, asiamiehinään J.-F. Brakeland ja A. C. Becker,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY (EUVL 2003, L 275, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna 23.4.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/29/EY (EUVL 2009, L 140, s. 63) (jäljempänä direktiivi 2003/87), päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajuisten siirtymäsäännösten vahvistamisesta direktiivin 2003/87 10 a artiklan mukaisesti 27.4.2011 annetun komission päätöksen 2011/278/EU (EUVL 2011, L 130, s. 1) sekä direktiivin 2003/87 11 artiklan 3 kohdan mukaisista kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä päästöoikeuksien jakamiseksi maksutta siirtymäaikana 5.9.2013 annetun komission päätöksen 2013/448/EU (EUVL 2013, L 240, s. 27), sellaisena kuin se on muutettuna 24.1.2017 annetulla komission päätöksellä (EU) 2017/126 (EUVL 2017, L 19, s. 93; jäljempänä päätös 2013/448), tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Evonik Degussa GmbH ja Saksan valtio ja joka koskee toimivaltaisen kansallisen viranomaisen kieltäytymistä myöntämästä sille kasvihuonekaasujen päästöoikeuksia (jäljempänä päästöoikeuksia) maksuttomasti sen toimintaan, jossa käytetään menetelmää vedyn erottamiseksi korkean lämpöarvon kaasun virrasta, johon jo sisältyy vetyä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 2003/87

- 3 Direktiivin 2003/87 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
”Päästöoikeuksia jakaessaan jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä huomiota mahdollisuuksiin vähentää päästöjä teollisuusprosessien osalta.”
- 4 Kyseisen direktiivin 1 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:
”Tällä direktiivillä perustetaan – – päästöoikeuksien kaupan järjestelmä – – kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä kustannustehokkaasti että taloudellisesti.”
- 5 Direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
”Tätä direktiiviä sovelletaan liitteessä I luetelluista toiminnoista aiheutuviin päästöihin ja liitteessä II lueteltuihin kasvihuonekaasuihin.”
- 6 Saman direktiivin 3 artiklan b alakohdassa olevan määritelmän mukaan ”päästöillä” tarkoitetaan ”jonkin laitoksen lähteistä ilmaan päästettyjä kasvihuonekaasuja tai liitteessä I tarkoitettuun ilmailutoimintaan käytettävästä ilma-aluksesta ympäristöön päästettyjä tiettyjä tähän toimintaan liittyviä kaasuja”, ja sen e alakohdassa olevan määritelmän mukaan ”laitoksella” tarkoitetaan ”kiinteää teknistä kokonaisuutta, jossa suoritetaan yhtä tai useampaa liitteessä I mainittua toimintaa sekä mitä tahansa niihin suoranaisesti liittyvää toimintaa, joka on teknisesti yhteydessä laitoksella suoritettuun toimintaan ja joka mahdollisesti vaikuttaa päästöihin ja pilaantumiseen”.

- 7 Direktiivin 2003/87 10 a artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio hyväksyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010 jäljempänä 4, 5, 7 ja 12 kohdassa tarkoitettujen päästöoikeuksien jakamista koskevia yhteisön laajuisia ja täysin yhdenmukaistettuja täytäntöönpanotoimenpiteitä, mukaan lukien 19 kohdan yhdenmukaistettua soveltamista varten tarpeelliset säännökset.

Nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän direktiivin muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla toimenpiteillä on siinä määrin kuin se on toteutettavissa määriteltävä yhteisön laajuiset ennakoita asetetut vertailuarvot sen varmistamiseksi, että oikeudet jaetaan tavalla, joka tarjoaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkaisiin tekniikkoihin liittyviä kannustimia, ja siten, että otetaan huomioon tehokkaimmat tekniikat, korvaavat ratkaisut, vaihtoehtoiset tuotantomenetelmät, tehokas yhteistuotanto, prosessikaasujen energian tehokas talteenotto, biomassan käyttö sekä hiilidioksidin talteenotto ja varastointi, jos tällaisia laitoksia on käytettävissä, ja ettei jaolla kannusteta päästöjen lisäämiseen. – –

Kullakin toimialalla ja toimialan osalla vertailuarvot lasketaan periaatteessa tuotteille eikä tuotantopanoksille, jotta kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ja energiatehokkuudesta saatavat säästöt kunkin tuotantoprosessin aikana kyseisellä toimialalla tai toimialan osalla ovat mahdollisimman suuret.

– –”

- 8 Kyseisen direktiivin liitteeseen I sisältyy taulukko, jossa luetellaan toimintojen luokat, joihin tätä direktiiviä sovelletaan. Näihin toimintoihin sisältyy ”vetykaasun (H₂) ja synteetikaasun tuotanto, jossa käytetään reformointia tai osittaista hapetusta ja jonka tuotantokapasiteetti ylittää 25 tonnia päivässä”.

Direktiivi 2009/29

- 9 Direktiivin 2009/29 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”– – Lisäksi olisi parannettava järjestelmän ennakoitavuutta ja laajennettava sen soveltamisalaa sisällyttämällä siihen uusia aloja ja kaasuja, jotta voidaan vahvistaa tarvittaviin investointeihin kannustavia hiilidioksidipäästöjen hintasignaaleja, ja tarjoamalla uusia vähennysmahdollisuuksia, jotka johtavat alhaisempiin yleisiin vähentämiskustannuksiin ja järjestelmän tehokkuuden parantumiseen.”

Päätös 2011/278

- 10 Päätöksen 2011/278 johdanto-osan ensimmäisessä, toisessa, neljännessä, viidennessä ja kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Direktiivin [2003/87] 10 a artiklassa säädetään, että päästöoikeuksien jakamista maksutta koskevilla yhteisön laajuisilla ja täysin yhdenmukaistetuilla täytäntöönpanotoimenpiteillä on siinä määrin kuin se on toteutettavissa määriteltävä ennakoita asetetut vertailuarvot sen varmistamiseksi, että päästöoikeudet jaetaan maksutta tavalla, joka tarjoaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkaisiin tekniikkoihin liittyviä kannustimia, ja siten, että otetaan huomioon tehokkaimmat tekniikat – –. Jotta markkinat voisivat toimia asianmukaisesti, päästöoikeuksien jakamisesta on päätettävä ennen päästökaupunkauden alkua.

(2) Määriteltäessä vertailuarvojen ennakolta asettamista koskevia periaatteita yksittäisillä toimialoilla tai toimialojen osilla lähtökohtana on käytettävä tehokkaimpaan 10 prosentin joukkoon kuuluvien laitosten keskimääräistä tehokkuutta tietyllä toimialalla tai toimialan osalla EU:ssa vuosina 2007–2008. Vertailuarvot on laskettava periaatteessa tuotteille eikä tuotantopanoksille, jotta kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ja energiatehokkuudesta saatavat säästöt kunkin tuotantoprosessin aikana kyseisellä toimialalla tai toimialan osalla ovat mahdollisimman suuret.

--

(4) Komissio on laatinut mahdollisuuksien mukaan vertailuarvoja tuotteille ja välituotteille, joilla laitokset käyvät keskenään kauppaa ja jotka on tuotettu direktiivin [2003/87] liitteessä I luetelluissa toiminnoissa. --

(5) Komissio katsoi, että tuotteelle oli mahdollista asettaa vertailuarvo, kun käytettävissä oli tuotantoprosessien monimutkaisuuden huomioon ottaen tuotteiden määritelmiä ja luokituksia, jotka mahdollistavat tuotantotietojen todentamisen ja tuotteen vertailuarvon soveltamisen yhdenmukaisesti koko unionissa päästöoikeuksien jakamista varten. Maantieteeseen tai käytettyihin tekniikoihin, raaka-aineisiin tai polttoaineisiin perustuvaa erottelua ei tehty, jotta unionin taloudessa ei vääristettäisi suhteellisia etuja, jotka liittyvät tehokkuuteen hiilidioksidipäästöjen kannalta, ja jotta siirtymäkauden aikaisen päästöoikeuksien maksuttoman jakamisen yhdenmukaistamista edistettäisiin.

--

(8) -- Lisäksi komissio on tutkinut direktiivin [2003/87] 10 a artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikkien sellaisten toimialojen osalta, joiden tuotteen vertailuarvo esitetään liitteessä I, sellaisten lisätietojen pohjalta, joita se on saanut monista lähteistä ja asiaa koskevasta tutkimuksesta, jossa tarkastellaan tehokkaimpia tekniikoita ja vähennyspotentialia EU:ssa ja kansainvälisesti --”

11 Kyseisen päätöksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä päätöksessä vahvistetaan unionin laajuiset säännöt, jotka koskevat päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakamista direktiivin [2003/87] mukaisesti vuodesta 2013 alkaen.”

12 Mainitun päätöksen 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä päätöksessä tarkoitetaan:

--

b) ’tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvalla laitoksen osalla’ panoksia, tuotoksia ja niihin liittyviä päästöjä, jotka liittyvät sellaisen tuotteen tuotantoon, jolle on asetettu vertailuarvo liitteessä I;

c) ’lämmön vertailuarvon piiriin kuuluvalla laitoksen osalla’ tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvaan laitoksen osaan kuulumattomia panoksia, tuotoksia ja niihin liittyviä päästöjä, jotka liittyvät mitattavissa olevan lämmön tuotantoon tai sen tuontiin unionin järjestelmään kuuluvasta laitoksesta tai muusta yksiköstä tai molempiin, kun tämä lämpö

– käytetään laitoksen rajojen sisällä tuotteiden tuotantoon, mekaanisen energian tuotantoon, ei kuitenkaan sähkön tuotantoon tarkoitetun mekaanisen energian tuotantoon, tai lämmitykseen tai jäädytykseen, lukuun ottamatta kulutusta sähköntuotantoa varten, tai

- viedään laitokseen tai muuhun yksikköön, joka ei kuulu unionin järjestelmään, lukuun ottamatta vientiä sähköntuotantoa varten;

--”

13 Saman päätöksen 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on laskettava 7 artiklan mukaisesti kerättyjen tietojen pohjalta joka vuosi kullekin alueellaan toimivalle vakiintuneelle laitokselle maksutta vuodesta 2013 alkaen 2–8 kohdan mukaisesti jaettavien päästöoikeuksien määrä.

2. Tämän laskelman tekemistä varten jäsenvaltioiden on ensin määritettävä erikseen kullekin laitoksen osalle maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustava vuotuinen määrä seuraavasti:

- a) kunkin tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvan laitoksen osan osalta tietyinä vuotena maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustavan vuotuisen määrän on vastattava liitteessä I vahvistettua tämän tuotteen vertailuarvoa kerrottuna asiaankuuluvalla tuotteeseen liittyvällä historiallisella tuotantotasolla;

--”

14 Päätöksen 2011/278 liitteessä I olevan 2 kohdan otsikko on ”Vertailutuotteiden ja järjestelmän rajojen määritelmät, joissa otetaan huomioon sähkön ja polttoaineen vaihdettavuus”. Vertailutuote vedylle määritellään siinä seuraavasti:

”Vertailutuote	Vertailutuotteen piiriin kuuluvien tuotteiden määritelmä	Vertailutuotteen piiriin kuuluvien prosessien ja päästöjen määritelmä (järjestelmän raja)	--	Vertailutuote (päästöoikeuksia/tonni)
--	--	--	--	--
vety	Sataprosenttinen vety tai vedyn ja hiilimonoksidin seos, jossa vedyn mooliosuus on ≥ 60 prosenttia --	Käsittää kaikki keskeiset prosessin osat, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti vedyn tuotantoon ja vedyn ja hiilimonoksidin erotteluun. --	--	8,85
--	--	--	--	--”

15 Tämän päätöksen liitteessä I olevassa 3 kohdassa määritellään lämmön ja polttoaineen vertailuarvot seuraavasti:

”Vertailuarvo	Vertailuarvo (päästöoikeuksia/TJ)
Lämpö	62,3
Polttoaine	56,1.”

Päätös 2013/448

- 16 Päätöksen 2013/448 johdanto-osan 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Komissio toteaa, että päästöoikeuksien jakamista varten päätöksessä [2011/278] on määritetty tuotteiden vertailuarvot, joissa on otettu huomioon tuotteiden määritelmät ja tuotantoprosessien monimutkaisuus, mikä mahdollistaa tuotantotietojen todentamisen sekä tuotteiden vertailuarvojen yhdenmukaisen soveltamisen eri puolilla unionia. Tuotteiden vertailuarvojen soveltamista varten laitokset jaetaan laitosten osiin. Tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvan laitoksen osan määrittäessä olevan ne panokset, tuotokset ja niihin liittyvät päästöt, jotka liittyvät sellaisen tuotteen tuotantoon, jolle on asetettu vertailuarvo päätöksen [2011/278] liitteessä I. Vertailuarvoja asetetaan siten tuotteille eikä prosesseille. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 17 Evonik Degussalla on vetyä tuottava laitos teollisuusalueella Marlissa (Saksa), jossa on useita kemian teollisuuden yrityksiä ja niiden laitoksia. Evonik Degussa käyttää puhtaan vedyn valmistamiseen erilaisia teollisia prosesseja. Näistä prosesseista yhdessä käytetään lähdevirtana korkean lämpöarvon kaasua, joka koostuu teollisuusalueen eri laitosten prosessikaasuista. Korkean lämpöarvon kaasu sisältää noin 85–95 prosenttia vetyä mutta myös hiilimonoksidia, hiilidioksidia ja kaasumaisia hiilivetyjä.
- 18 Evonik Degussa käyttää menetelmää, jossa korkean lämpöarvon kaasu hydrataan ja adsorboidaan sen jälkeen paineen vaihtelun avulla. Näin menetelmällä se erottaa vedyn muista korkean lämpöarvon kaasuun sisältyvistä aineista saadakseen kaasua, josta vedyn osuus on vähintään 99,95 tilavuusprosenttia.
- 19 Saksan viranomaiset myönsivät 17.2.2014 tehdyllä päätöksellä Evonik Degussalle päästöoikeuksia vuosiksi 2013–2020. Päätöksessä täsmennetään, että toimintaa vedyn erottamiseksi korkean lämpöarvon kaasusta ei ole otettu huomioon päästöoikeuksia jaettaessa.
- 20 Saksan viranomaiset vahvistivat alkuperäisen päätöksensä 25.8.2015 tehdyllä päätöksellä erityisesti sillä perusteella, että vety ei ollut Evonik Degussan tuottamaa, koska se oli jo mukana korkean lämpöarvon kaasun virrassa. Päätöksen 2011/278 liitteessä I olevaan 2 kohtaan sisältyvä vetyä koskeva tuotteen vertailuarvon järjestelmä, jonka perusteella on mahdollista määrittää jaettavat päästöoikeudet, koskee vain vetyä, joka valmistetaan reformoinnin, osittaisen hapetuksen, vesikaasun siirtoreaktion tai vastaavien vedyksi muuntamismenetelmien avulla.
- 21 Tästä päätöksestä ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa Verwaltungsgericht Berlinissä (Berliinin hallintotuomioistuin, Saksa) nostamassaan kanteessa Evonik Degussa katsoo pääasiallisesti, että vedyn tuottaminen puhdistamalla korkean lämpöarvon kaasuja olisi pitänyt ottaa huomioon päästöoikeuksia jaettaessa. Tässä tarkoituksessa se vetoaa varsinkin päätöksen 2011/278 liitteessä I olevaan 2 kohtaan sisältyvään vetyä koskevaa tuotteen vertailuarvoa koskevaan sanamuotoon ja tämän tuotteen määritelmään. Sen mielestä tästä määritelmästä ei nimittäin ilmene, että kaasun luokittelu tässä vertailuarvossa tarkoitettu vedyksi edellyttäisi sitä, ettei kaasu ole adsorptio- tai puhdistusmenetelmän vaan välittömän kemiallisen reaktion tulos.
- 22 Se katsoo, että päätöksen 2013/448 johdanto-osan 13 perustelukappale ja päätöksen 2011/278 johdanto-osan viides perustelukappale, joista sen mielestä ilmenee, että tuotteen vertailuarvot vahvistetaan tiettyä tuotetta eikä sen valmistukseen käytettyjä menetelmää varten, tukevat tätä tulkintaa. Myös eräs Euroopan komission yksikköjen asiakirja osoittaa, että kaasujen adsorptio- ja puhdistusmenetelmät sisältyvät päätöksen 2011/278 liitteessä I olevassa 2 kohdassa vedyn

vertailutuotetta varten määritellyn järjestelmän rajoihin. Näin ollen Evonik Degussan käyttämä adsorptio paineen vaihtelun avulla korkean lämpöarvon kaasuun sisältyvän vedyn uuttamiseksi siitä on katsottava vedyn kemiallista synteesiä vastaavaksi menetelmäksi.

- 23 Lisäksi kaikissa vedyn valmistusmenetelmissä vetyä on jo mukana kemiallisissa lähtöaineissa. Tämä seikka ei kuitenkaan ole esteenä päästöoikeuksien jakamiselle vedyn tuotantoa varten, koska vain puhdas tuote on ratkaiseva sovellettaessa sitä koskevaa vertailutuotetta, joten kiintiöiden jakaminen kahteen kertaan eli sekä lähtöaineena olevalle korkean lämpöarvon kaasulle että lopputuotteena olevalle vedylle ei ole mahdollista.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että Evonik Degussan nostama kanne koskee lähinnä kysymystä siitä, sisältyykö direktiivin 2003/87 liitteessä I tarkoitettuun vedyn tuotantotoimintaan vedyn suhteellisen osuuden lisääminen kaasuseoksessa myyntikelpoisen tuotteen saamiseksi. Jos vastaus on myöntävä, Evonik Degussan kanne on hyväksyttävä ja yritykselle on jaettava lisää päästöoikeuksia.
- 25 Lisää päästöoikeuksia olisi jaettava myös kahden muun edellytyksen täytyessä eli siinä tapauksessa, että yhtäältä päätöksen 2011/278 liitteessä I tarkoitettua vedyn ja hiilimonoksidin erottelumenettelyn käyttö sisältyy sellaisenaan vedyn vertailutuotteen yhteydessä mainittujen menettelyjen määritelmään ja toisaalta tähän menettelyyn sisältyy korkean lämpöarvon kaasujen puhdistamismenetelmä adsorptiolla paineen vaihtelun avulla.
- 26 Jos vedyn vertailutuotetta on sovellettava vedyn tuottamiseen korkean lämpöarvon kaasuja puhdistamalla, on määriteltävä Evonik Degussalle jaettavien lisäpäästöoikeuksien määrä. Tällöin tulee esiin kysymyksiä, jotka koskevat direktiivin 2003/87 10 a artiklan 5 kohdassa säädetyn monialaisen yhdenmukaisen korjauskertoimen (jäljempänä korjauskerroin) soveltamista.
- 27 Tässä tilanteessa Verwaltungsgericht Berlin päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko kyseessä päätöksen [2011/278/EU] liitteessä I olevassa 2 kohdassa oleva ’vedyn tuotanto’ ainoastaan silloin, kun kahdesta vetyatomista H muodostetaan kemiallisen synteesin avulla vetymolekyylillä – –, vai kuuluuko tuotannon käsitteen piiriin myös se, että vetypitoisessa kaasuseoksessa lisätään – ilman synteesiä – vedyn – – suhteellista osuutta seoksesta poistamalla muut kaasukomponentit fysikaalisin tai kemiallisin menetelmin, jotta saadaan aikaan päätöksen [2011/278] liitteessä I olevassa 2 kohdassa tarkoitettu ’tuote, joka ilmoitetaan myytävänä (netto)tuotantona [ja jota koskevat vertailuarvot viittaavat] sataprosenttisen puhtaaseen aineeseen’?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan, että tuotannon käsitteen piiriin ei kuulu se, että lisätään vedyn – – suhteellista osuutta kaasuseoksesta, on lisäksi esitettävä seuraava kysymys:

Onko ilmaisu ’prosessin osat, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti vedyn tuotantoon ja vedyn ja hiilimonoksidin erotteluun’ tulkittava siten, että – – päätöksen [2011/278] liitteessä I olevassa 2 kohdassa kuvattujen tuotteen vertailuarvon järjestelmän rajojen sisällä vedyn osalta voivat olla ainoastaan molemmat prosessin osat yhdessä (’ja’), vai voiko prosessin osa ’vedyn ja hiilimonoksidin erottelu’ myös erikseen olla ainoa järjestelmän rajojen sisällä oleva prosessin osa?

3) Mikäli toiseen kysymykseen vastataan, että prosessin osa ’vedyn ja hiilimonoksidin erottelu’ voi myös erikseen olla ainoa järjestelmän rajojen sisällä oleva prosessin osa, on lisäksi esitettävä seuraava kysymys:

Onko kyseessä prosessin osa ’vedyn ja hiilimonoksidin erottelu’ ainoastaan silloin, kun vety – – erotetaan yksinomaan hiilimonoksidista – –, vai onko kyseessä prosessin osa ’vedyn ja hiilimonoksidin erottelu’ myös silloin, kun vetyä ei eroteta ainoastaan hiilimonoksidista vaan lisäksi myös muista aineista, esimerkiksi hiilidioksidista – –?

- 4) Mikäli tuomioistuin katsoo [Evonik Degussalla] olevan oikeus saada maksutta jaettavia lisäpäästöoikeuksia, on tarkasteltava sitä, onko 28.4.2016 annetun tuomion Borealis Polyolefine ym. (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 ja C-391/14–C-393/14, EU:C:2016:311) tuomiolauselman 3 kohtaa tulkittava siten,
- a) että päätöksen [2013/448] 4 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua – – korjauskerrointa alkuperäisen toisinnon mukaisena sovelletaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen ennen 1.3.2017 määrittämiin päästöoikeuksiin vuosiksi 2013–2020 ja
 - b) että päätöksen [2013/448] 4 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua – – korjauskerrointa alkuperäisen toisinnon mukaisena sovelletaan tuomioistuimen 1.3.2017 jälkeen hyväksymiin lisäpäästöoikeuksiin vuosiksi 2013–2017 ja
 - c) että päätöksen [2013/448] 4 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettua – – korjauskerrointa, sellaisena kuin se on tullut voimaan 1.3.2017, sovelletaan tuomioistuimen 1.3.2017 jälkeen hyväksymiin lisäpäästöoikeuksiin vuosiksi 2018–2020?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään lähinnä, onko päätöksen 2011/278 liitteessä I olevaa 2 kohtaa tulkittava siten, että menetelmä, jolla vetyä ei valmisteta kemiallisen synteessin avulla vaan pelkästään erottamalla kaasuseokseen jo sisältyvää vetyä, sisältyy vedyn vertailutuotteen järjestelmän rajoihin.
- 29 On syytä todeta, kuten päätöksen 2011/278 1 artiklasta erityisesti ilmenee, että komissio antoi kyseisen päätöksen määritelläkseen direktiivin 2003/87 10 a artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikkialla unionissa sovellettavat siirtymäsäännöt, jotka koskevat päästöoikeuksien yhdenmukaistettua jakamista. Vaikka näin vahvistettujen toimenpiteiden tarkoituksena on viimeksi mainitussa säännöksessä lausutuun tavoin muuttaa direktiivin 2003/87 muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, komissio on tästä huolimatta ollut tässä yhteydessä velvollinen noudattamaan kyseisellä direktiivillä näin vahvistettuja oikeussääntöjä (ks. vastaavasti tuomio 26.7.2017, Tšekki v. komissio, C-696/15 P, EU:C:2017:595, 51 kohta) ja erityisesti niiden soveltamisalaa. Tästä seuraa lisäksi, että päätöksen 2011/278 säännöksiä on tulkittava direktiivistä 2003/87 johtuvien vaatimusten mukaisesti.
- 30 Kyseisen direktiivin 10 a artiklan 1 kohdassa säädetään, että kullakin toimialalla ja toimialan osalla vertailuarvot lasketaan periaatteessa tuotteille eikä tuotantopanoksille, jotta kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset ja energiatehokkuudesta saatavat säästöt kunkin tuotantoprosessin aikana kyseisellä toimialalla tai toimialan osalla ovat mahdollisimman suuret.
- 31 Tästä seuraa päätöksen 2011/278 johdanto-osan neljännessä perustelukappaleesta ilmenevin tavoin, että komissio on laatinut mahdollisuuksien mukaan vertailuarvoja tuotteille. Kuten samassa perustelukappaleessa todetaan, vertailuarvoissa tarkoitettut tuotteet ovat tuotteita, ”jotka on tuotettu direktiivin [2003/87] liitteessä I luetelluissa toiminnoissa”.
- 32 Tämä lähestymistapa on direktiivin 2003/87 vaatimusten mukainen. Kyseistä direktiiviä nimittäin sovelletaan sen 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti sen liitteessä I luetelluista toiminnoista aiheutuviin päästöihin. Kuten sen 3 artiklan b ja e alakohdasta ilmenee, sen soveltamisalaan kuuluvat myös päästöt, jotka aiheutuvat kyseisessä liitteessä I mainittuihin toimintoihin suoranaisesti liittyvistä toiminnoista, jotka ovat teknisessä yhteydessä niihin.

- 33 Vedyn tuotanto on toimintona direktiivin 2003/87 liitteessä I olevan määritelmän mukaisesti ”vetykaasun – – tuotanto, jossa käytetään reformointia tai osittaista hapetusta”. Tästä seuraa, että direktiivin soveltamisalaan kuuluu ainoastaan vedyn tuotanto näillä menetelmillä sekä saman direktiivin 3 artiklan b ja e alakohdan mukaisesti toiminnot, jotka suoranaisesti liittyvät vedyn tuotantoon tällä tavalla edellyttäen, että ne ovat teknisessä yhteydessä tähän tuotantoon.
- 34 Kuten erityisesti tämän tuomion 29 kohdasta ilmenee, päätöksen 2011/278 liitteessä I olevassa 2 kohdassa olevan määritelmän mukaisen vedyn vertailutuotteen piiriin ei voi kuulua muita kuin direktiivin 2003/87 soveltamisalaan kuuluvia menetelmiä.
- 35 Tältä osin on syytä muistuttaa, että kyseinen vertailutuote käsittää ”kaikki keskeiset prosessin osat, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti vedyn tuotantoon ja vedyn ja hiilimonoksidin erotteluun”.
- 36 Vedyn tuotannon käsitettä on yhtäältä tulkittava direktiivin 2003/87 liitteen I sanamuodon mukaisesti siten, että siihen sisältyy vedyn tuotanto reformoinnilla tai osittaisella hapetuksella.
- 37 Toisaalta vedyn ja hiilimonoksidin erottelu on menetelmä, jossa vetyä ei tuoteta kemiallisella synteesillä vaan kaasuseokseen jo sisältyvän vedyn pelkällä uuttamisella.
- 38 Tästä seuraa, ettei tämä menetelmä sellaisenaan kuulu vedyn vertailutuotteen piiriin sellaisena kuin se on määritelty päätöksen 2011/278 liitteessä I olevassa 2 kohdassa. Tämä menetelmä kuuluu kuitenkin vedyn vertailutuotteen piiriin sillä edellytyksellä, että se liittyy vedyn tuotantoon, sellaisena kuin se määritellään direktiivin 2003/87 liitteessä I ja päätöksen 2011/278 liitteessä I olevassa 2 kohdassa, ja että se on teknisessä yhteydessä tähän tuotantoon.
- 39 Tästä seuraa erityisesti, että pääasian kantajan harjoittaman toiminnan kaltaista toimintaa, jossa on kyse pelkästään vedyn erottamisesta korkean lämpöarvon kaasusta – johon sisältyy noin 85–95 prosenttia vetyä –, ei voida luokitella direktiivin 2003/87 liitteessä I ja päätöksen 2011/278 liitteessä I olevassa 2 kohdassa tarkoitetuksi vedyn tuotannoksi.
- 40 Tällainen toiminta, jossa korkean lämpöarvon kaasua, jota ei ole saatu näissä säännöksissä tarkoitetuilla vedyn tuotantomenetelmillä, puhdistetaan vedyn uuttamiseksi siitä, ei myöskään liity vedyn tuotantoon, vaan se on erillistä toimintaa, joka ei sen vuoksi kuulu päätöksen 2011/278 liitteessä I olevassa 2 kohdassa mainitun vedyn vertailutuotteen piiriin.
- 41 Päätöksen 2011/278 liitteessä I olevan 2 kohdan tällaista tulkintaa tukee direktiivin 2003/87 1 artiklassa mainittu päästöoikeuksien kaupan järjestelmän tarkoitus eli kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen sekä kustannustehokkaasti että taloudellisesti.
- 42 Kuten nimittäin direktiivin 2003/87 johdanto-osan kahdeksannesta perustelukappaleesta, direktiivin 2000/29 johdanto-osan kahdeksannesta perustelukappaleesta ja päätöksen 2011/278 johdanto-osan kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee, tämän tavoitteen toteuttaminen edellyttää, että järjestelmään sisällytetään toimintoja, joihin liittyy tiettyjä mahdollisuuksia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Kuten kaikissa unionin tuomioistuimille esitetyissä huomautuksissa vahvistetaan, direktiivin 2003/87 liitteessä I tarkoitettuun vedyn tuotantoon liittyy tällaisia mahdollisuuksia, koska tästä toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt ovat voimakkaita. Tämä ei sen sijaan päde pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen menetelmään, jossa korkean lämpöarvon kaasuseokseen sisältyvä vety erotetaan seoksesta ja jonka tarkoituksena on pelkästään saada lisätyksi kaasuseoksessa olevan vedyn osuutta.
- 43 Tästä syystä vedyn vertailutuotteen soveltaminen pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen menettelyyn, jossa vetyä erotetaan korkean lämpöarvon kaasun virrasta, johon jo sisältyy vetyä, johtaisi myös liian suurten päästöoikeuksien jakamiseen. Kyseinen vertailuarvo on nimittäin erityisesti tämän tuomion 31–34 kohdasta ilmenevin tavoin määritelty sellaisten päästöjen perusteella, jotka liittyvät vedyn

tuotantoon reformoinnilla tai osittaisella hapetuksella. Jos komissio olisi halunnut katsoa, että tällainen erottelumenetelmä olisi sinänsä tämän järjestelmän rajoihin sisältyvä vedyn tuotantomenetelmä, sen olisi pitänyt vahvistaa tuotteen vertailuarvo huomattavasti alemmalle tasolle, kuten Saksan valtio on todennut kirjallisissa huomautuksissaan.

- 44 Siltä osin kuin Evonik Degussa väittää kirjallisissa huomautuksissaan, että sen olisi saatava päästöoikeuksia pääasiassa kyseessä olevaan toimintaansa, jossa käytetään vedyn erottelumenetelyä, koska korkean lämpöarvon kaasuun sisältyvät vedystä erotellut aineet poltetaan uunissa, on lisäksi todettava, että näin syntyvät päästöt voivat jo sisältyä vertailuarvoon. Asia olisi näin erityisesti silloin, jos uuni tuottaisi vedyn tuotantoon tarvittavan lämmön tai jos päätöksen 2011/278 3 artiklan c alakohdassa ja liitteessä I olevassa 3 kohdassa tarkoitettua lämmön vertailuarvoa olisi sovellettava. Siinä tapauksessa päästöoikeuksien jakaminen vedyn erottelumenetelmää varten johtaisi niiden jakamiseen kahteen kertaan.
- 45 Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo katsonut, että on estettävä laitoksen päästöjen ottaminen huomioon kahteen kertaan päästöoikeuksia jaettaessa, koska direktiivissä 2003/87 ja päätöksessä 2011/278 kielletään päästöjen laskeminen kahteen kertaan ja päästöoikeuksien jakaminen kahteen kertaan (ks. vastaavasti tuomio 8.9.2016, Borealis ym., C-180/15, EU:C:2016:647, 70–73 kohta).
- 46 Päästöoikeuksien jakaminen pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle laitokselle tällä perusteella olisi joka tapauksessa vastoin unionin lainsäätäjän tarkoitusta, jonka mukaan tuotteen vertailuarvojen määrittelyssä otetaan huomioon vain tietyt tavat, joilla energiaa otetaan tehokkaasti talteen prosessikaasuista.
- 47 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että päätöksen 2011/278 liitteessä I olevaa 2 kohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen menetelmä, jolla vetyä ei valmisteta kemiallisen synteessin avulla vaan pelkästään erottamalla kaasuseokseen jo sisältyvää vetyä, ei sisälly vedyn vertailutuotteen järjestelmän rajoihin. Asia olisi toisin vain siinä tapauksessa, että tämä menettely sekä liittyisi direktiivin 2003/87 liitteessä I tarkoitettuun vedyn tuotantoon että olisi teknisessä yhteydessä siihen.

Kolmas kysymys

- 48 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettu vastaus, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Neljäs kysymys

- 49 Neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan 28.4.2016 annettua tuomiota Borealis Polyolefine ym. (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 ja C-391/14–C-393/14, EU:C:2016:311) sen varalta, että sen olisi myönnettävä pääasian kantajalle oikeus saada lisäpäästöoikeuksia.
- 50 Tältä osin ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Evonik Degussalle on myönnettävä lisäpäästöoikeuksia vain siinä tapauksessa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen menettely, jossa on pelkästään kyse korkean lämpöarvon kaasuseokseen sisältyvän vedyn erottamisesta, olisi vedyn vertailutuotteen järjestelmän rajojen sisällä.
- 51 Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettu vastaus, neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

- 52 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajusten siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti 27.4.2011 annetun komission päätöksen 2011/278/EU liitteessä I olevaa 2 kohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen menetelmä, jolla vetyä ei valmisteta kemiallisen synteessin avulla vaan pelkästään erottamalla kaasuseokseen jo sisältyvää vetyä, ei sisälly vedyn vertailutuotteen järjestelmän rajoihin. Asia olisi toisin vain siinä tapauksessa, että tämä menettely sekä liittyisi kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13.10.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 23.4.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/29/EY, liitteessä I tarkoitettuun ”vedyn tuotantoon” että olisi teknisessä yhteydessä siihen.

Allekirjoitukset